XXXVII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1927. Május 5. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

Szép tavasz.

Nem volt ember, aki jobban szerette volna a természetvilágát, mint Jézus a názáreti próféta. Mindig künn volt s a magaslatokat kereste; ott is tanitott, ott hangzott el a gyönyörü Hegyibeszéd. (Máté ev. 5 r.)

Megbámulta az egek madarait, a mezők virágait, a tovafutó patakot s szerette a galileai tengert. Jól ismerte az igát, mellyel az állatok az ekét vonták s az eledelt kereső madarat a barázdákban. Érezte a nap melegének áldásos hatását. az enyhe szellő hűsét s a lombkorona árnyékának igaz vendégszeretetét.

Bámulta a sarjadzó füvet, a szárbaszökő gabnát s e külső világfejlődéssel hasonlitotta össze a lelkiéletet s megállapitotta, hogy az ember hivatása, hogy lassanként tökéletesüljön, mivel a mennyei Atya is tökéletes.

Egy ilyen fejlődő világban élünk mi is, amelyik minden évben dus változatban elénkbetárja üde szépségét, gyönyörü báját.

Minden évben eljön a tavasz s úgy érezzük, mintha minden évben egyszer ujraélnők gondtalan, bájos gyermekéveinket: az emberi-élet tavaszát. Valami nagy és mélységes szeretet leragyogtatja az égről a napot s fölkelti az édes anyaföld kebelében szunnyadó energiákat, erőket, lehetőségeket és gyorsan, csodálatosan megmozdul, megindul az élet. Rügy fakad, virág nyilik, patak száguld, madárdal kél, munkáskéz megindul s a sziv, az ember legnemesebb szerve gyorsabban dobog s folyton nemesebb lesz. Tavasszal nemcsak mozgalmasabb lesz az élet, hanem átfinomul, szellemibbé válik s önzetlenebb érzések támadnak benne egy átfogóbb szeretőbb érzés hatása alatt.

Az idéni tavasz gyönyörü volt és boldog pillanatokat szerzett az embernek, mert vidékenként virágbaborult majdnem minden fa s olyan volt és még ma is olyan Erdély természetvilága, mint a fehérbe öltözött ara, a szép remények világában élő menyasszony.

Virággal szép a tavasz s vajha Isten jóvoltából dus nyarunk és gazdag őszünk is lehetne.

Dr. K. E.

Unitarian school for the ministry
America
Berkeley
California

TŰZHELY MELLETT

Thoroczkai Anna.

Irta: *Rikay Pál.*

I. Rákóczy György fejedelem ideje Erdély történelmében a nyugalomnak és komoly megfontolásnak korszaka; minden kis okból nem bonyolódtak bele a világ sorsának intézésébe s ezért a bérces országban aránylag nyugalom volt. Mégis benn az országban nem volt teljes szélcsend és a Dávid Ferenc hitén levő atyafiaknak sok háborgatásuk vala. Minduntalan összezavarták őket a szombatosokkal, akik Ősi András és később Péchy Simon után a szombat napot kezdették ünnepelni és egyebekben is a zsidókéhoz hasonló szertartásoknak hódoltak.

A fejedelem és környezete azt szerette volna, hogy csak egy vallásfelekezet legyen Erdélyben, mégpedig az ő vallása, a helvét vagy református vallás. Tulbuzgó hivei azzal vádolták az unitáriusokat, hogy ujabb és ujabb tanokkal bővitették ki hitvallásukat s ezzel a törvényt megsértették, mert a törvény tiltotta a vallásban az ujitást. Fokozta a veszedelmet, hogy magában az unitárius egyházban sem volt egyetértés.

A fejedelem 1638 junius hó 1-re Deésre egy bizottságot hivott össze, mely hét napi tárgyalás után elrendezte az unitáriusok ügyét. Megállapitottak egy hitvallást, melyet hosszu időkön át hivatalos egyházi hitvallásnak kellett tekinteni s amely sok tekintetben különbözött Dávid Ferenc tanitásaitól. Azokat az unitáriusokat pedig, akik a Dávid Ferenc hitén silárdul megállottak, keményen megbüntették. Az itélet a következőkre szólott: Thoroczkai János ötvöst, Thoroczkai Máté néhai unitárius püspök fiát agyonkövezésre, Csiszár János városi tanácsost pellengére állásra és 60 botbüntetésre, Csiszár Istvánt, Grúz Andrást, Ciceró Pétert, Török Kovács Jánost, Boldis Györgyöt és Thoroczkai Annát, a János testvérhugát arra itélték, hogy pellengért állva, a szent ekklát megkövessék.

Volt a fejedelemnek egy ügyes tollvivője: Marosi Péter a nyikómenti Kadácsból való ifju. annyira ügyes volt, hogy a fejedelem udvarában maradhatott unitárius hite ellenére is. Elég ügyes és tapintatos volt arra, hogy vallási ügyekről ne beszéljen s különösen ne szóljon bele olyan dolgokba, amikből neki kellemetlensége származhatnék. Az udvari élet megtanitja az embert arra, hogy saját érzelmeit elrejtse s olyan képet vágjon, mint amilyent kivánnak. Most az egyszer azonban Pétert elhagyta szokott ügyessége. A szép fehér ludtoll sehogy sem akart fogni, pedig senki sem tudott oly egészséges szép betüket vágni ki, mint Péter. Azt még valahogy leirta, hogy az öreg ur megkapja a büntetést és hogy a

többiek is pellengérre kerüljenek, de a Thoroczkai Anna nevét kifeledte. Természetesen észrevették és utólag jegyzőkönyvre vétették s nagyon csodálkoztak, hogy Marosi hogy lehetett ilyen feledékeny. Inkább levágta volna a kezét, mintsem ilyen dolgot vegyen jegyzőkönyvre.

Mint mindennek, annak is meg volt az oka, hogy Pétert miért hozta zavarba a jegyzőkönyvirás. Nem csak azért, mert az ő hitfeleit sajnálta, hanem azért is, mert meleg és igaz szerelem kötötte Thoroczkai Annához, aki titokban jegyese is volt neki. Annát a szégyentől minden áron meg akarta menteni s ahogy a gyülésnek vége volt, köd előttem, köd utánnam, Kolozsváron termett.

Thoroczkai Anna éppen az evangéliumot olvasta, midőn Marosi Péter belépett egyszerüen, de izlésesen butorozott szobájába. Anna nagy fekete szemeit felveszi a szent könyvről s mélyen a szemébe néz az ifjunak. Mintha rátapadnának szemei, ugy rajta felejtette tekintetét. Marosi gyöngéden kezet csókol s tréfás szemrehányással mondja:

— Az én szép menyasszonyom mindig a bibliát olvassa. A jóból is megárt a sok. Lám, Ősi András is addig olvasá a bibliát, amig szépen ki nem találta a szombatos vallást. S mennyi baj érte ezért az unitárius atyafiakat! . . .

— Ha Ősi András is tovább olvasta volna a bibliát, nem lett volna szombatos. De ő csak a Mózes öt könyvét olvasta el s tovább nem. Én azonban az evangéliumokat is olvasom s ezért nem tudok más hitü lenni, mint ami az evangéliumokban van. Bárcsak mások is azt olvasnák és akkor akadna egyéb dolguk, minthogy minket ócsároljanak és ótestamentumi módon üldözzenek.

— Oly rosszak az emberek édes Annám — szakitá félbe Péter — és gonoszságukat mind a szentirással akarják igazolni. Bárcsak ne tudnám, amit tudok . . .

— Csak elő vele gyorsan! Én mindent megszoktam. Ezelőtt egy fél órával értesitettek, hogy János bátyámat agyonkövezték, mert az egyetlen egy Istenről tett vallomást. Ángyomat, a János bátyám feleségét pedig az országból kiüldözték. Mi baj érhet még engem? Kinek áll utjában az én árva fejem? — Kérdé Anna mély fájdalommal.

— Oh, sokkal többnek, mint hihetnéd. A fejedelem udvarában nem jó szemmel nézik az unitáriusokat. Azt mondják, hogy a nyugati nagy népek rokonszenvét elvesztik miattunk. A fejedelem azt mondotta: egy ország és egy vallás . . .

— János Zsigmond fejedelem idejében mást mondtak. Akkor a törvény azt mondta, hogy *mindenki azt a vallást kövesse, amelyet akar.* Ez ma is törvény, mert az országgyülés határozata — vágott közbe Anna meggyőződéssel.

— Nem is azt mondom, — igazolá magát Marosi Péter — hogy ez jól van igy, hanem csak azt, hogy igy van és nem tudunk rajta segiteni. Engem is társaim sokat gunyolnak, hogy pogány,

zsidózó vagyok. Állandóan vityálódtak velem és nem tudtam, hogy mi belőle a való. Tegnap aztán mindent megtudtam. Egyszerüen értésemre adták, hogyha át nem térek a Kálvin hitüekhez, a fejedelem elbocsát szolgálatából.

— És mit válaszoltál? — kérdé Anna merően ránézve.

— Én, én — szólt hebegve Marosi — megigértem, hogy felveszem a fejedelem hitét... Annám, édes Annám, arra kérlek tedd te is ugyanezt, hiszen...

— Ha elhagytad az egy igaz Istent, — vágott közbe Anna fájdalmas sóhajtással — elhagytál engem is...

— De édes Annám, másképpen nincsen élet, nincsen boldogság. A fejedelem elbocsát szolgálatából. Az udvarnál fényes jövő vár reám...

— Nekem nem kell a fényes jövő. Thoroczkai Máté püspök leánya, ha egyedül marad is a világon, nem tagadja meg atyja hitét. Marosi Péter vedd tudomásul, hogy amidőn elhagytad az Istent, elhagytál engem is. Jobban fáj az, hogy Istentől pártoltál el, mint tőlem.

— De Anna — hebegé Péter — ne érts félre engem. Más mód nincsen a békére és boldogságra. Téged is bevádoltak a fejedelem udvaránál, hogy Jézusról másképpen beszéltél, mint ahogy Dávid Ferenc halála után a papság megállapitotta. Téged is meg akarnak büntetni. Ezt szeretném elkerülni. S tulajdonképpen mindegy akár unitárius, akár református az ember. Mindkettő magyar vallás...

Anna tovább nem türhetvén a különben is akadozó hangon előadott okoskodást, közbevágott:

— Hogy mondod ezt Marosi Péter? Mindegy akármelyik vallás? Isten dolgaival nem jó tréfálni. Hát azért halt meg Jézus a kereszten, hogy mi azt mondjuk: mindegy, akár egy akár három? Mutasd ki a szentirásból, hol mondotta Jézus, hogy Isten háromszemélyü? Ugy-e sehol!

— Tudom Anna, nagyon jól tudom — kapta el a szót Péter — Jézus azt tanitotta, hogy Isten egyetlen egy megoszthatatlan valóság: azt is jól tudom, hogy *sem Jézus, sem az apostolok, sem az első keresztényszázadok nem tudtak a háromságtanról.* Nem erről van szó. Mi más felekezet kebelében is élhetünk a mi hitünk szerint, mint ahogy ezeren meg ezeren unitárius módon gondolkoznak más felekezetek körében. Arról van szó, hogy kerüljük el a büntetést...

— Miféle büntetést — szólt Anna megrezzenve. — Velem tehetnek akármit. Korán árvaságra jutottam; bátyámat megölték, vőlegényemet más egyház kebelébe csábitották... velem, egy gyönge nővel csak birhat egy ország.

— Elmondani is alig merem Anna. Azt szeretném, hogy kerüljük el a veszélyt és a szégyent...

— Miféle szégyent — vág közbe Anna erőhöz jutva. — Mit tettem én, amit szégyelni kell?

— Olyat semmit sem és mégis a deési gyülés arra itélt, hogy pellengért kell állanod. A többiek mind férfiak, egyedül csak te vagy nő, akire ilyen büntetést mértek. Ha hamarosan áttérsz a Kálvin hitüekhez, az itéletet nem hajtják végre rajtad . . .

— Hogy engen pellengérre állitanak . . . Engem aki a szentirást nemcsak olvasom, hanem követem is . . . s ez lehetséges legyen . . .

Annának a lélegzete elállott, mert a pellengértől nagyon félt. Szivesen cserélt volna János bátyjával, aki már ki is szenvedett. Anna egy ideig nem tudta mit tegyen, olyan volt, mint egy elfogott kis madár.

Péter felhasználta ez alkalmat s a siker némi reményével kezdette mondani:

— Anna, édes szép Annám, gondold meg, mi vár reád. Kitérdepeltetnek a nagy templom elé és a léha népség nevetni fog megaláztatásodon . . . Térj át a hatalmasak hitére, jöjj velem s az életben szerencse és fény fog reád várni . . .

— Soha, soha, inkább száz halált kiállanék. Ha egyébért nem is, ha nem hinnék is a jövő életben, de a *hűség szépségéért.* Az én hitem nem köpenyeg, amit a hatalmasok kedvéért változtathatok, forgathatok. Aki pedig velem nincsen, az ellenem van és aki mást cselekszik, nem igaz ember! Aki jobban fél az emberektől, mint az Istentől, nem férfi az és nekem ahhoz többé semmi közöm . . .

Olyan világosan volt mondva, hogy félreérteni nem lehetett. Marosi Péter mélyen átértette, amit Anna mondott. Tudta, hogy amily szelid és engedelmes jóság Anna egyébként, éppen oly határozott és erős a vallás kérdésében. Mint egy elkárhozott lélek, ugy tántorgott ki Annától minden köszönés nélkül. Nagyon rosszul érezte magát. Mit tegyen Annáért. Előtte csak az az egy lehetőség állott, amit már kifejtett volt. Ő nem tudott jobbat annál kitalálni s most már attól is félt, hogy Annát örökre elvesziti. Most még zavartabb volt, mint midőn idejött s egyetlen bizodalma abban állott, hátha mégsem hajtják végre a deési határozatot. Erre a kicsiny pókhálóra akasztotta fel Marosi reménységének nagy sulyát s viszszament a fejedelmi udvarba. Ott pedig neki elég gondja volt arra, hogy a deési végzés ne kerüljön hamar elé. Minden ügy sürgősebb volt előtte annál. Az aktacsomók között mindenkor legalól maradt.

Azonban hiába volt minden igyekezete Péternek, hogy a sorsot kijátsza. Széles János, egyik tanácsbeli ur, aki minden unitáriust az ország határán tul tett volna, egyszer csak rárivalt:

— Te kutya áriánus, ugy-e nem akarod, hogy fajtáidon a deési végzést végrehajtsák. Leküldd ezt a határozatot, mert ha nem, nagy baj lesz!

Nem volt már mentség, a határozatot végrehajtásra leküldötték Kolozsvárra. Ugyanazon év julius hó 25 délelőttje volt kitüzve a

végrehajtásra. Erre az időre Marosi Péter is beutazott Kolozsvárra, hátha még segithetne valamit Anna ügyén.

A szomoru napon s pellengérre állók megérkeznek a kolozsvári főtemplom elé. Egy idős, tisztes tanácsbeli ur felolvassa a végzést és az elitélteket a templom ajtó előtt két sorban elrendezi. Zsákot huznak rájuk, melynek a fenekét levágták s ugy térdepeltették őket. Annának szép fekete haját tőből levágták, mert ez is hozzátartozott a pellengéren álláshoz. Nagy bámész tömeg verődött össze a város minden részéről: pártában maradt aggleányok, állásnélküli mesterlegények és másokból, akik nem tartoztak éppen a város legmegbizhatóbb rétegei közé. A figyelem Annára fordult s egy mesterlegény megjegyezte, hogy levágott hajjal is szép. Az öreg Csiszár István aztán magához hóditotta a figyelmet, amidőn a 60 botot rája kimérték.

Marosi Péter Monostori-utca szögletén a Mátyás király szülőházához vezető uton huzódott meg s onnan leste az események fejleményeit. El lehet képzelni, mit érezett a lelkében, midőn tehetetlenül kellett néznie Annát, amint ki volt téve a rosszmáju emberek tréfájának. Azonban Anna oly méltóságosan viselte a sorsát, hogy Péter elbámult rajta. Mindig imádkozott és oly nyugodt volt, mintha a templomban az élet örömeit köszönné meg a Mindenhatónak.

Midőn a kinzás ideje eltelt s az elitélteket elengedték, Csiszár István szép csöndesen megjegyezte: Azért mégis csak egy az Isten! A háromságtant csak a zsinatokban koholták . . .

Ezért még kegyelmed hatvanat fog kapni, mondá egy tanácsbeli ur. — Nem baj, felelé Csiszár, — azért az Isten egy fog maradni, ha 120-at vágtok is rám. S azzal tovább lépett lábait gyorsan szedve, mint az iskolában megbüntetett gyermek.

Thoroczkai Anna pedig amint felszabadult a rája rótt büntetés alól, méltóságos léptekkel haladt haza felé. Nem nézett sem jobbra, sem balra. Arcán nem látszott egyéb, csak erős elhatározás. Ilyenek lehettek az őskereszténykor vértanui, akik a halál közeledtére is mosolyogtak.

Péter észrevétlenül Anna után indult. Valami öntudatlan tartózkodással nem érte utól, hanem csak pár lépésről követte. Nem tudta kitalálni, mit mondjon neki. Amint igy magában töprengett, egész öntudatlanul belépett Anna után a Magyar-utcában levő lakásra és midőn Anna hátra fordult, csodálkozó szemekkel nézett Péterre. Minthogy Péter nem tudott szóhoz jutni, Anna szólalt meg először:

— Mi mondani valónk lehet egymásnak, talán csak nem jött ujabb rendelet az udvartól. Én kész vagyok mindenre . . .

— Oh Anna, ne beszélj igy velem. Én nem tehetek az eseményekről. Én szivesen megakadályoztam volna mindent, ami történt. De nem tudtam, nem fogadtad el ajánlatomat.

— Milyen ajánlatot? Hogy elhagyjam, megtagadjam az igazságot? Ugy tegyek, mint az *erős férfiak, akik kitartanak addig, amig hitük*

áldozatba nem kerül és rögtön meginganak, mihelyt egy kicsit szenvedniök kell. Ilyen segitségből én nem kérek, nagyon köszönöm.

— Oh Anna, ha tudnád, mennyire szenvedek miattad s hogy nem lelem helyem a magas állásban, mióta hitfeleimet üldözik. Sokat gondoltam, hogy mit kellene tennünk. Első gondolatom az volt, egyesüljünk a református vallásban, hogy a magyar ne üldözze egymást. De a te nagy kitartásod meggyőzött arról, hogy az igazságot elhagyni nem szabad . . .

— Nem Péter, az igazságot elhagyni nem szabad. Dávid Ferenc mondotta, hogy a *hamis igehirdetők tanai összefognak omlani.* Nagy magyar bűn, hogy a magyar üldözi a magyart, mikor ilyen testvértelen nép vagyunk a világon, mikor mindenkinek utjában állunk, minden nagy hatalmi törekvésnek lába alatt vagyunk. Déva, Nagyvárad, Fogaras, Szamosujvár és Kővár a lakatosiparban nagyon fellendült, mert nincsen elég békó az unitárius foglyok megláncolására . . .

— Ugy van, folytatja a felvetett gondolatot Péter. Amig te ott térdepeltél a nagy templom előtt, az én lelkemben is mennyei világosság támadt, mint a Saulében a damaszkusi uton. Ugy érzem, itt kell hagyjam ezt az előkelő világot, mely az igazság s testvériség ellen tör s keressek oly élethivatást, mely az igazság erős fundamentumán a szeretet égi igéjét terjeszti . . .

— S mi legyen az a pálya? Kérdé Anna élénk érdeklődéssel.

— Elmegyek le a két Homoród és a Fehér nyikó vidékére. Ott a nép tisztán megtartotta a Dávid Ferenc tanait. S ha valamelyik kis falunak nincsen lelki pásztora, felajánlom nekik szolgálataimat. S ha elfogadnak, teljes lelkemmel hirdetem azokat az igazságokat, melyekért Dávid Ferenc a dévai börtönben vértanuhalált halt.

Anna szemei kigyultak, arca tulvilági boldogsággal telt el.

— *Ez már élethivatás, férfias, erős, keresztényies élethivatás. Ez az emberiség számára meghozza a boldog jövendőt: az igazság és testvériség diadalát. Ezzel a kis Erdély nagy és nevezetes lesz. A nyugati nagy népek egy tisztább és haladottabb világban csodálni fogják Erdély nagyságát.*

Ugy beszélt, mint egy prófétanő. Péternek is bátorság és erős elhatározás támadt a szivében s folytatta a megkezdett gondolatot:

— De én egyedül igen gyöngének érzem magam erre a feladatra. Jőjj el velem, légy az élettársam . . .

— Ezen az uton oly szivesen, mint ahogy egy menyasszony követheti az ő vőlegényét. Társad leszek a munkában, a kitartásban, a tűrésben és ha lesz, az örömben is.

Másnap Marosi beadta lemondását a világi állásról és Beke Dániel unitárius püspöknél egyházi szolgálatra jelentkezett. Nemsokára Thoroczkai Anna az ő oldalán segitett a Dávid Ferenc igazságainak az egyszerü, romlatlan nép lelkébe való átültetése nagy munkájában.

A legnagyobb ellenség.

Az emberiség haladásának és fejlődésének ezeregy akadálya van. És az az ember, ki az élet küzdelmeiben meghasonlik önmagával, ha mindjárt nem is, de később ugy anyagilag, mint erkölcsileg tönkremegy és elbukik.

A már 30—40 éven tuli tehetetlen szenvedő nyomorultak legnagyobb százaléka e felállitott tétel igazsága mellett bizonyit. És ezek közül is inkább azok, kik a legnagyobb ellenséget, a lelket és a testetölő. „alkoholt“ eszükkel és józanságukkal legyőzni nem tudták. Ezek az elszáradt legények a jellemtelenségnek és a bünözésnek oly szörnyü képét mutatják, hogy a figyelő inkább látja és itéli mindeniket oktalan állatnak, mint az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embernek. Gondolkozásuk rossz, tervük veszedelmes és cselekedetük hitványság. Állandóan figyelnek és szimatolnak s mikor látják és veszik észre, hogy a szelid természetü, tiszta jellemü és józaneszü ember alkot, tesz és dolgozik, mindjárt fegyverkeznek s a mindenki által már igen jól ismert harci módszerükkel támadnak, tiltakoznak, gyalázkodnak és akadékoskodnak. Irigységük és gyáva féltékenykedésük hevében annyira mennek, hogy még az élettel, a legdrágább kinccsel sem igen törődnek. Az ártatlanul kiömlő vér vigasztalásukra és megnyugvásukra szolgál.

Ilyen romboló mérge s büntető ostora az emberiségnek az alkohol. S mégis hányan, de hányan vannak, kik csak azért élnek, azért dolgoznak és verejtékeznek. A kenyér és a ruha mellékes, a család és a gyermek jelene és jövője gondot nem okoz, de az alkoholnak, ha mindjárt az utolsó „gombig“ kell is fizetni, a megszokott mennyiségben és időben meg kell, hogy legyen. A szülők és a nevelők meggondolatlanságáért aztán szenvednek, bünhődnek és elpusztulnak a gyermekutódok. Igen, mert az alkoholnak íze, — mint mondják a részegesek — édesebb és jobb a cukornál, ereje fájdalomcsillapitó, hatása gyógyitó. És ezen tulajdonságai mellett, meg van még az a jó szokása is, hogy magát mindig kinálgatja és ahol egyszer befogadják, onnan már kiverni szinte lehetetlen. Azok a szülők, kik megfeledkeznek önmagukról és emberi hivatásukról s gyermekeikkel pálinkát itatnak, a nemességet és a jóságot kijátszva s a helyes és a módszerü nevelést meggyalázva, a legnagyobb hibát követik el, mert a hitt és vélt épités és épülés ellenére gonosz munkájukkal éppen az alkoholt segitik győzelemre.

Ott kell tehát talpon lenni, vigyázni, őrködni és gonddal cselekedni már a bölcsőnél, ha azt akarjuk, hogy a jövő embere erős, munkaképes és becsületes, ne pedig a falu rossza és szégyene legyen. A gyermek szereti a cukrot, tehát, ha a cukornál is még jobbnak vélt alkoholt egyszer megizlelte, azért vágyódni és rajongani fog. E veszedelmet, e lelket ölő hitvány szörnyet meg

kell vele utáltatni. Az élet, a napi események éppen elég példát szolgáltatnak s kellő segitést nyujtanak a munkához.

Minden falunak, minden városnak vannak elzüllött, tönkrement, bogárként a porban és a sárban csuszkáló-mászkáló szerencsétlen alkoholistái. Ezeknek megjelenése, erkölcsromboló cselekedete, piszkos, szennyes beszéde mind-mind igen alkalmas képek a közvetlen szemléltetésre. A munkaképes, erős és jómódu gazdából lett nyomorult koldus válláról lelógó üres tarisznya, vagy a szép ház helyén szanaszét heverő üszkös gerendavégek, a beomlott füstös, kormos falak és az utcára kivert családok szomoru sorsa, mind oly élethüen bizonyitanak és megértően beszélnek, hogy ezeknek láttára vagy hallatára lehetetlen, hogy az ember még elismerőleg nyilatkoznék és hálával gondolna a világ legnagyobb ellenségére, az alkoholra.

E szomoru tények és képek a szivet fel kell, hogy rázzák álmosságából. A lepergő események az embert a jobb és helyesebb belátással együtt irtó háborura kell, hogy szólitsák e romboló és pusztitó féreg ellen. Hogy aztán „züllik“ uramék, a józan emberek erkölcs-nemesitő munkáját lekicsinyelik, gyalázzák és lehuzzák, az ne bántson és ne aggasszon senkit, sőt még lángoló haragjukat sem érdemes tudomásul venni, mert az emberiségnek jövője és müveltsége nem a pálinkában, a mindennapos dinomdánomban, verekedésben és a perlekedésben van letéve, hanem a józanságban, szeretetben s igy a gazdasági élet nyugodt fejlődésében.

Csak erre az igazságra gondoljon minden szülő, minden család, mikor az „első pohárral“ a kis gyermeket megkinálja és ennek a szellemében tegyen minden ember, mikor a korcsmában vagy a korcsma körül gyermekifjut lát ólálkodni. A kézen vezetgetett, az ölben hordozott „apukám gyöngyét“ a füstös, mocskos korcsmából kiutasitani és kitiltani a legfontosabb és a legnemesebb munkák egyike. Aki ezt megteszi és az önmagáról megfeledkezett szülőt hivatása szentségére igy figyelmezteti, az alkot és a társadalom érdekében oly okos munkát végez, hogy azt pénzzel megfizetni nem lehet, azt csak a sziv boldog érzelme tudja érdem szerint jutalmazni.

Akiben van akarat, nemesség és erkölcsi bátorság, az a legnagyobb veszedelmek és megpróbáltatások dacára is, keresi mindig a léleknek ebbeli nyugalmát. És ezt pedig csak ugy érheti és éri is el, ha kiveszi részét az embermentés munkájából. Ha a gonoszt, az Istentelent megtériti, veszedelmes tévelygéseiről meggyőzi és igyekszik az „embert“ a maga eredeti tisztaságában és szelidségében megtartani; szóval, ha időt és fáradtságot nem ismerve a haladás, a béke és a szeretet nevében küzd, mint apostol a legnagyobb ellenséggel, a romboló és pusztitó alkohollal.

Lőrinczi Miklós.

NŐK VILÁGA.

Május . . .

Természet édes anyánk legbájosabb gyermeke, légy üdvözölve szép Május! . . . Tündéri lény vagy te, napsugárból, virágillatból, madárdalból szőve. Amerre mész, megdobban a Teremtés szíve és virágba borul az Élet fája. Igézeteddel megszédited, varázsoddal behálózod a szegény halandó szivét. Megfogod kezét és halk léptekkel elvezeted őt az Álmok országába, ahol a kék madár énekel: a Boldogság . . . Ismered-e a régi dalt, mely oly édes és mégis oly bánatos? a régi-régi dalt, mely mindig uj marad?

De én tudom szép Május, hogy te csak egy bájos szemfényvesztő vagy, hogy játékod csalfa és csalárd. Azért van az látod, hogy jöttödre örömömbe bánat is vegyül, hogy lelkem olyan érzékeny lesz, mint az aeol-hárfa húrja . . . Rég eltemetett melódiák csendülnek fülembe és szivemre nehezednek a névtelen vágyak . . . az elnem sirt könnyek . . . Talán az elvesztett ifjuságot siratom? . . . A reményeket, melyek teljesedésbe nem mentek? . . . Az álmokat, melyek valóra nem váltak? . . . Beh kár, hogy az emberi élet tavasza csak egyszer nyilik és ha az álomvirágok szirmai lehullottak, régi szépségükben felvirulni nem fognak többé soha.

De ne gondolkozzunk az idő mulásán, virág hervadásán és ne futkossunk dőre ábrándok után. Balga hit az, hogy a vágyak teljesedése boldogságot ad. A vágyak, ha céljaikat elérték, rövid időre megpihennek, hogy aztán ujult erővel feltámadjanak. Minden beteljesedett kivánság nyomán uj kivánság fakad és igy a végső kielégités lehetetlen. Emlékszel-e a mesebeli sárkányra? Ha egyik fejét levágták, támadt helyette kettő.

Azért szakaszd le minden órádnak virágát, de használd okosan a pillanatot, mely kezeidbe adatott és teremtsd meg magadnak az idvességet egy istenes élet által. A jövő, melyre munkálkodunk és melyet megteremthetünk, többet ér mint a mult, amelyre csak emlékezni tudunk. De azért a multról se feledkezzünk meg. Nézzünk szembe tévedéseivel, vonjuk le tanulságait, okuljunk tapasztalatain. Tanuljuk megismerni és szeretni nemzetünk multját, történelmét, tiszteljük hagyományait, lelkünkben pedig helyezzük piedesztálra a nagy emberek, nemzeti hősök és vértanuk emlékét. Mert

„Megverte az Isten azt a nemzedéket,
Melyben meghalt a mult s nincs jövőre lélek!“

A halandó emberi élet tavasza csak egyszer, de az örökkévaló Természet májusa minden évben ujra kivirágzik.

P. Nagy Piroska.

A kolozsvári D. F. egyleti unitárius Nőkszövetsége f. évi április 12-én tartotta — ezidén — utolsó „Kötőké“-jét.

A maga-magát dicsérő, kiválóan sikerült műsor a következő volt:

1. Karének (női kar).
2. Felolvasott: Sebesi Samu.
3. Beethoven: quartett; előadták: Bernstein Jolán, Láng Gyula, Stranszki Gyula és Asztalos Sándor.
4. Felolvasott: Dr. Kuncz Aladár.
5. Énekelt: Girsik Gyula.
6. Költeményeket adott elő a „Studio“ szavaló kórus.

A jelenvolt szépszámu közönség meleg elismeréssel tapsolt, a nivós műsor minden egyes számának.

A „Nőkszövetsége“ ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a szives közreműködőknek.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Misszió.

Évi jelentés a brassói Unitárius Egyházközségben az 1926. évről.

Tisztelt Közgyülés!

Minden egyházközségben nincs szokásban, hogy a lelkész évi összefoglaló jelentésben számoljon be az egyházi élet állapotáról. De terjed mindinkább ez a szokás, mert mind többen látják, hogy az ilyesminek nemcsak erkölcsi haszna van, hanem történeti értéke is. Szoritkozzék csupán a legfőbb vonásokra a jelentés, mégis képet ad az egyházközségről, melyben mindenki önmagát is láthatja, valamint a teendőket is, melyek az egyházi életben reá várnak.

Én kötelességszerüleg minden esztendőben megtettem e jelentést, melynek bizonyára hasznát látja majd az is, aki egykor az egyházközség történetét meg fogja irni.

Megteszem most is, immár 12-szer. Talán lesz benne olyan is, ami okulásra szolgál.

1. *A lelki élettel* kezdem. Mert az egész emberi életnek a lelki élet az alapja. Hitem szerint az az igazán értékes élet, amely lelkiekben tündöklik. Amely élet legalább időnként lelki magaslatra emelkedni nem tud, az a lelkiismeret zavartalan nyugalmát és békességét sem élvezheti.

A mi viszonyaink között a lelki életnek a központja: *a templom, az istentisztelet.*

Szóljunk őszintén és igazán, hogy milyen a mi istentiszteletünk külső képe. Örömmel és bizonyos dicsekedéssel mondhatom, hogy hiveink között Istennek hála vannak többen, akik buzgón vesznek részt az istentiszteleten, akik szinte minden vasárnap ott vannak a templomban. Érzik, hogy nekik a közös imádkozásra,

az élet egyik-másik fontos kérdésével való foglalkozásra, a lelki épülésre épp olyan szükségük van, mint a mindennapi kenyérre. Vasárnapi dolgaikat ugy tudják, mert ugy akarják intézni, hogy a hétből egy órát az Isten házának is szentelhessenek.

De mennyien vannak, akik csak nagy ritkán, vagy sohasem láthatók a templomban. Vidékről, buzgó templomlátogatásról hires egyházközségekből származtak be ide igen sokan. Otthon talán buzgók voltak az Isten imádásában, de a legtöbben, amint falujokat elhagyták, mintha a buzgóságot, az egyháziasságot, a templomszeretetet is levetkőzték volna. S ha megkérdezzük: a hivatalnok, az iparos, a vasutas, a gyári munkás, a napszámos egyaránt azonnal kész a magyarázattal, azaz a kifogásokkal. Pedig, ha mindenki annyi erőt forditana arra, hogy önmagát és gyermekeit istenes életre, templomlátogatásra, vagy egyéb vallásos összejöveteleken való megjelenésre buzditsa, mint amennyi erővel a kifogásokat keresi, bizony más, megnyugtatóbb képet mutatna az egyházi és lelki élet közöttünk. Az emberek ugy látszik mindig egyformák voltak, mert ugy volt a Jézus idejében is, hogy a nagy vendégségre, az Isten szine előtti lelki vendégségre sokan azért nem mentek el, mert az egyiknek ökrei voltak, a másiknak szántóföldjei, a harmadiknak felesége. Mennyivel inkább igy van ma, amikor az emberek nagyrésze nemcsak hogy múló javakra és örömökre s oly sokszor könnyelmü és meggondolatlan életre áldozza ereje legjavát, hanem annyian egyenesen gunyt űznek a vallásból, az egyházból, a templomból, az imádságból, az Istenből! . . .

Hajdan a próféták erős, sőt kiméletlen szavakkal ostorozták a népet az istentelenségekért s nem egyszer feltudták rázni a közönyös lelkeket, vagy magukbaszállásra inditani a bűnösöket. Ma ártatlan és kiméletes figyelmeztetésre is nem egyszer harag és gyülölet szikrázik sok ember szemében, olyan érzékeny, vagy talán önhitt a mai ember. Pásztorokra és egyházra olyan könnyen történik neheztelés; oh mert ma is ugy van, hogy a „más szemében meglátjuk a szálkát, de a magunkéban a gerendát nem vesszük észre“. De nem vesszük észre azt sem, hogy a pásztoroknak a lelkelángja olyan sokszor csak a nyájért, az egyház javáért lobog el.

S e gondolkozásnak az ártalmas hatása meglátszik a templomon és az egész életen.

Pedig mennyit hangoztatjuk mi és mennyit hangoztatják fajunknak a legjobbjai, hogy ennek a nagyon sujtott erdélyi magyarságnak a jövője, a fennmaradása a közös erőben és egymás megértésében van, mindenek felett pedig az egyház falain belül. S aránylag olyan kevesen vannak, akik meghallják a féltő szeretet szavát és még kevesebben, akik megértik és követik. Vezetőt, tekintélyt nem ismerünk, mert mindenki maga akar vezér s tekintély lenni.

Ilyen körülmények között lehet-e valamit alkotni, létrehozni? Mi ki akarjuk fejleszteni, meg akarjuk erősiteni egyházközségünket‘

egy sorban akarjuk állitani a többi szilárd alapon álló, élni tudó egyházközségekkel. Tudjuk, mert látjuk, ha ebben a munkában csekély támogatást nyerünk is innen-onnan, lényegében csak magunkra vagyunk utalva, másokra nem számithatunk. Mégis, ha valamit tenni, áldozni, segiteni kell — huzódozunk tőle, a segitséget mindenki mástól várja, a dolgokat könnyen vesszük, sőt olyan könnyen megharagszunk. Szeretnénk templomot épiteni, hogy egyszer már ez az egyházközség is megfelelő öltözetben jelenjen meg a világ előtt. S összetartás és jóakarat helyett hányszor engedünk utat egymás között a széthuzásnak és engedjük, hogy a jobb belátás helyett a zugolódás ereje uralkodjék rajtunk?!

És én nem egyszer teszem fel bizonyos szomorusággal a kérdést, hogy ugyan kinek és miért akarunk mi templomot épiteni, ha ugy szeretjük és látogatjuk azt, ha ugy neveljük annak a szeretetére s megbecsülésére gyermekeinket, mint ahogy mostani életünk mutatja?!

Az egyedüli biztató az a rendithetetlen hit, hogy a jó igyekezetnek előbb-utóbb meg kell, hogy legyen a méltó eredménye. S ha mi nem hagyjuk el magunkat, nem hagy el az Isten sem.

Ha azonban sok tekintetben nem éppen megnyugtató képet mutat is egyházi életünk, van abban jó is, amit érdemes megbecsülni.

Nőegyletünk a maga szerény keretei között egy nehány igazán buzgó nő fáradhatatlan közreműködése mellett megfeszitett erővel dolgozik az egyház előhaladásán, melyben néhány férfi szintén jól segitője. Szegényekkel, betegekkel jót tesz, az iskolás gyermekek felruházására gondja van, a nyomorba jutottakon segit.

A nőegylet tagjai közelebbről dicséretes buzgósággal megindították az u. n. *hólabda-teák rendezését,* mely szép sikert is hozhat.

Vallásos estélyeink buzgó érdeklődés mellett folynak le.

Mint uj dolgot foglalom irásba, hogy a mult évben nehány jóravaló ifjunak és leánynak a buzditására s közreműködése mellett megalakult a *Dávid Ferenc Ifjusági Egylet,* mely két hetenként jön össze és melynek tagjai a konfirmált növendékek közül az önkéntes jelentkezők. Céljuk az önmivelés, továbbá buzditás a templombajárásra és előkészület az egyházi munkában való tudatos részvételre. A sikeres munka legnagyobb akadálya: megfelelő helyiség hiánya. Nem hallgathatom el itt sem, hogy a buzgók és jóratörekvök mellett milyen sokan vannak, akik ettől is távol tartják magukat. Pedig hány olyan helyen vannak jelen, ahonnan ha elmaradnának, nem volna kár belőle és innen, ahol csak használnának maguknak, hiányoznak.

Szintén uj dolog az, hogy egy pár buzgó nőnek az óhajtására megkezdődött az u. n. *házi istentiszteletek* tartása, midőn egy háznál a közelben lakók összegyülnek vasárnap délután s a lelkész vezetésével énekelnek, imádkoznak és egyházi beszédet hallgatnak. Eddig még csak egy ilyen istentisztelet volt a Ferencz Istvánné házában, ahol mintegy 30-an gyültek össze. Jellemző,

hogy a házát megnyitó buzgó nőnek r. kath. férjén és fián kivül férfi nem volt jelen. Ha a hivek óhajtják s a megkezdett ügye támogatják, folytatjuk az ilyen istentiszteletek tartását itt és a város más részében is, amikor csak az idő engedi. Kivánatos volna, ha ezt az ügyet többen a szivükre vennék, különösen a mi templomnélküli helyzetünkre gondolva.

Templomozásunk és szertartásaink végzése rendben megy. Elemi, középiskolai és iparostanonc iskolás növendékeink *hitoktatása* a sok iskola miatt heti 29 órában történik. Elemi és középiskolai tanulóink *egyh. énektanitását* heti 1 órában József Domokos tanitó afia végzi, ki a vallásos estélyeken az éneket is vezeti, az iparostanoncok egyházi énektanitásában pedig Györbiró Sándor unitárius kántori teendőket is végző ref. kántor segédkezik.

Zernesti és hétfalusi *szórványokban* a hivekkel való megállapodás szerint történik a templomozás, melyben lévitai minőségben József Domokos tanitó afia szintén segédkezik, de a hitoktatás kérdésének megfelelő megoldása a helybeli mindennapi nagy elfoglaltság mellett szinte legyőzhetetlen akadályba ütközik.

Ha lassan is, de haladunk a cél felé, hogy az egyházközség saját otthonában helyezkedhessék el. A mult októberében az *egyházközség házát* birtokba vettük, amennyiben a lelkész a lelkészi lakásnak szánt helyiséget a kebli tanács határozatából elfoglalta. Egyelőre itt, a magánlakásban van a lelkészi iroda is elhelyezve s az iskolás növendékek egy része is itt részesül hitoktatásban. Minden módot és eszközt felhasználunk arra, hogy az elrekvirált földszinti részt felszabadithassuk, miben egyházi főhatóságunk is teljes erejével támogat. Ha a felszabaditás megtörténhetik, azonnal át kell alakitanunk, hogy egy nagyobb helyiség álljon rendelkezésünkre. Jelenleg a felszabaditás ügye a miniszter ur előtt van, ki az iratokat a megyei prefekturáról ép most kérte fel magához.

A ház telekkönyvezése éppen most van elintézés alatt.

A templomhely ügye bizonyára mindenkit érdekel. Megemlitem már csak azért is, hogy minden egyháztag tisztán lásson e kérdésben. Korábban a vármegyei prefektura arra utasitotta a várost, hogy az egyházközséggel együtt keressen más helyet, mert amiről szó van, más célra kell. Érthetetlen volt a dolog és a város előbbi álláspontját fenntartotta, mert neki, a tulajdonosnak a tudomása szerint nem kell más célra és ő mást nem is adhat, de ezt adja. Az akkori politikai helyzet olyan volt, hogy az ügy forszirozása sikerrel nem biztatott. Hónapokkal ezelőtt ujra kértük a várost, hogy az ügyet hozza napirendre. Az állandó választmány tárgyalta is a kérdést, de az iratok közül a helyszinrajz elveszett, amit a város átiratban kért tőlünk és mi azt Halmágyi Gábor főgondnok ur szivessége folytán be is terjesztettük. Most várjuk, hogy egy ujabb gyülésen mit határoz a város. Igy áll most a kérdés, melynek jó kimenetelét reméljük.

Megtartottuk a tavaszon a majálist és a télen műsoros tánc-

estélyt, melyeket évek óta tartunk és amelyeknek jövedelméből a nőegylet a mult évben 32.000·— Leut juttatott a templom-alap gyarapitására. Itt nem hallgathatom el azt a benyomásomat, hogy egyházunknak a tagjai mintha ma már nem vennének olyan szivesen részt az ilyen rendezésben, mint azelőtt. Sőt sokan meg sem jelennek azokon, bár megjelenhetnének. Láttunk unitárius családokat, akik az unitárius estélyről s majálisról teljesen hiányoztak, de más hasonló összejöveteleken teljes számban ott voltak. Nem panaszképpen mondom ezt, mert szép dolog az, ha másokat támogatunk, de nekünk — mint leggyöngébbeknek — mégis az kellene első kötelességünk legyen, hogy elsősorban önmagunkat, a saját egyházunkat támogassuk. Ha azonfelül tehetünk valamit, jól tesszük, ha azért is áldozunk. Aztán tapasztaltam azt is, hogy az ilyen rendezésnél a munka oroszlánrésze rendesen ugyanarra a néhány nőre és egy-két férfira nehezedik, kik talán már bele is fáradtak. Pedig fontolóra kellene vennie mindenkinek, hogy az egyház és annak az érdeke nem a papé, nem a gondnoké és nem is azé a néhány buzgó férfi és nő tagé, akik mindig, mindenütt szivesen ott vannak. Hanem az egyház: az összes egyháztagoké. Tehát az egyház fejlődése és erősödése is az összes egyháztagokat kell, hogy érdekelje. Mert az egyik nemzedék elmulik, de jön utána a másik. S mindig az idősebbek kell, hogy példát adjanak az ifjabbaknak. Gyermekeinkben az egyház jövőjét sok tekintetben a mi szellemünk biztositja, mig viszont gyermekeink lelki élete a szilárd alapokra helyezett egyházban annál inkább biztositva lesz, minél többet tett a mai nemzedék a jövőért. Azért, ha a legtisztább vallásos igazságot képviselő unitárius egyház e városban nem haladhat s nem fejlődhetik a kellő mértékben, annak oka a hivek közönyössége is lehet.

(Folyt. köv)

Szünidei ingyen nyaraltatás.

Felhivás Erdély magyar családjaihoz.

A magyar társadalom támogatását kérjük Kolozsvár tanuló-ifjusága részére.

Tisztelettel kérjük egészséges vidéken élő családjainkat, hogy akik a nyári hónapokban 6 hétre dijtalanul elvállalhatnának családtagul 1—1 tanuló vendéget, értesitsék a *Magyar Kisebbség Nőegyletei Központi titkárságát* (Str. Cogălniceanu — Farkas-u. 18.), hogy a nemes akcióban résztvenni akarnak. Kérjük pontos körülirását is a gyermeket, ifjut (leányt vagy fiut) illető kivánságuknak.

A mostani gyermekek és ifjak nagy részének szüksége van, hogy nehéz tanulásban, rossz élelmezési- és lakásviszonyok között megviselt szervezetét felfrissitsük, megerősitsük s igy fajunk munkás jövőjének megmentsük. Orvosilag bebizonyitott tény, hogy néhány

heti szünidei rendszeres táplálkozás, jó levegőn való tartózkodás, az ifjuság betegségek elleni védekező képességét nagy mértékben fokozza.

Reméljük, hogy a magyar társadalom kérő szavunkat meghallgatja.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Egyleti élet és munkásság.

D. F. Egylet.*)

Nagyérdemű közönség!

A mai napon van először alkalmam Önöket ezen egylet elnöki tisztében üdvözölni és mielőtt ezt tenném, engedjék megköszönnöm azon megtisztelő bizalmukat, mely választásukkal reám esett. Egyéni nézetem mindig az volt, hogy a közért munkálni közkatonakép jobban szerettem, de ha már választásuk reám esett, az elől kitérni nem akarok és az egylet elnöki tisztét köszönettel elfogadom. Célkitüzésül egyebet nem adhatok, mint azt, hogy az elvállalt tisztet igyekezni fogok tehetségem szerint betölteni. Hitem és egyházam iránti hálám és szeretetem legyen elegendő záloga igéretem teljesitésének.

Előre kell bocsátanom azonban azt is, hogy az egylet által elérni szándékolt nemes cél megvalósitásához még nem elegendő az elnök személye és ténykedése, hanem szükség van az összes tagok állandó és odaadó munkásságára. Kérem tehát egyházunk és egyletünk minden tagját, hogy az egylet céljának megfelelően munkásságát és érdeklődését állandóan tartsa ébren és áldozza fel és akkor igérhetem, hogy a vállalt tisztségemet be fogom tölteni.

Ezek után legyen szabad kifejtenem, hogy én mikép képzelem el egyletünk célját, mit tartok annak keretei között megvalósitandónak és azt mikép tudjuk elérni:

Az emberiség nagy vallási társadalma különböző sejtekre oszlik és azok számtalan utakon, de valamennyi egy közös cél felé — az emberiség boldogitására — törekedik. A világtörténelem rengeteg példája tanuságot tesz arról, hogy már a legprimitivebb ember is óhajtozott a társadalmi közösségre és szükségét érezte egy magasabbrendü lény hitének. A későbbi fejlődések során, a kultura és tudomány haladásával a lelki szükségletek fokozódtak s ennek tudható be, hogy a társadalom apróbb tagozatokra oszlik, hogy a cél elérése a szűkebb keretek között könnyebben legyen keresztülvihető.

A mi D. F. egyletünket is a szükség hozta életre. Elégtelennek bizonyult már a vallási közösség kimunkálására a tisztán templomi munka és érintkezés s egy szabadabb teret kellett keresni a hit és

*) A marosvásárhelyi D. F. E. új elnökének székfoglalója.

társadalmi érintkezés bensőbb kimunkálására. Mindinkább szükségessé vált és válik az egyházi élet megszilárditása végett a világi elem, a hivek munkáját is igénybe venni és párhuzamossá tenni az egyházi hivatalnokok tevékenységével. És ezen közös területen — nézetem szerint — ma az egylet célja a *jó unitárius és az igaz ember* közös mintaképe s annak elérése.

A jó unitárius fogalma mindannyiunk lelkében él már a hitünk tanai által szerzett alapfogalmakból. Hinni és megtartani vallásunk elveit és hűségesen kitartani Dávid Ferenc eszméi mellett mindaz, amit egyházunk tagjaitól, mint jó unitáriusoktól kivánhatunk.

Kötelességemnek tartom megemliteni azt is, hogy az unitárizmus társadalmi jelentősége ma már kiemelkedett kicsiny erdélyi bölcsője keretei közül és világhirre tett szert. Hitünk tanai ma már ismeretesek az egész világ kulturált nemzetei előtt. A mi szűk látkörünk és ismeretünk talán fogalmat sem tud alkotni magának azon nagy jelentőségről, melyet hitünk eszméi képviselnek. A világ két leghatalmasabb állama Anglia és Északamerikai Egyesült-Államok területén tette a legnagyobb hóditást és érte el jelentőségének magaslatát. És ezt vajjon mi tette? Erdély unitáriusainak, a mi nagynevü elődeinknek hithűsége és kitartása. Ez az eszme teremtette azt a mély kapcsolatot, mely lehetővé tette és teszi számunkra, hogy prédikátoraink külföldi neveltetése által hitünk és fajunk ismertetését terjesszük. Az a szeretet és ragaszkodás, mely külföldi testvéreinket hozzánk fűzi és annak olyan számtalan tanujelét is adják, csupán az igaz hithű magatartásunk eredménye. Ennek a kapcsolatnak további kiépitése is egyike egyletünk feladatainak.

Az egylet másik céljának az igaz ember példányképét neveztem meg. Az ember született gyarlóságánál fogva tökéletes nem lehet, tehát az igaz ember fogalma is csak viszonylagos értékü. Mi azonban a szándék tisztaságát még eredmény nélkül is értékeljük, tehát elmondhatnám, hogy igaz embernek tartjuk azt, aki jó és tiszta szándékból jót igyekszik cselekedni és ezt minden önző érdek nélkűl saját és embertársai javára forditja.

Egyletünket tehát a fentiek alapján nem tartom tisztán vallási, hanem vallástársadalmi egyesületnek. Ennek keretei között a mindennapi élet minden kérdése felszinre kerül s megoldást várhat. A vallásos eszmék gyakorlati megvalósitása, az egyház és annak nevelő szerveinek fenntartása, jótékonyság gyakorlása mind olyan eszmék, amik az egylet keretei között valósulhatnak meg. Gyermekeink jövője és vallásos nevelésének az iskola befejezése utáni folytatása az egylet célja és gondja.

Tekintse kötelességének egyházunk minden tagja, hogy a fennt körvonalozott célok elérésénél az elnökség segitségére minden lehető eszközzel közremunkáljon. Az egyleti összejövetelek látogatása és magánérintkezéseik közbeni érdeklődés keltéssel minél nagyobb toborozást fejtsenek ki. Különösen felkérem az egylet vezetőségét, a választmányi tagokat, hogy tartsák kötelességüknek az egylet

müködését minél szélesebb körben ismertté tenni s abban személyesen is közremunkálni.

Szolgáljanak ezen összejövetelek alkalmul egyházunk minden tagjának az egyházi élet belső és külső vonatkozásainak megismerésére. Mi ugyanis — mint egyházunk sarkalatos tételét — a teljes demokráciát valljuk s egy nyitott könyvet tartunk hiveink elé, hogy abból az egyház beléletét, működését megismerhesse. Forduljon tehát mindenki, aki valamelyes kérdésben tiszta képet nem lát, bizalommal az egyház vezetősége és az egylet elnökségéhez, mert mi a bizalmon alapuló közvetlen érintkezést tekintjük elérendő célunknak. Mi nem titkolódzunk, sőt minden egyes hivünk értelmi világának kifejlesztését tüztük ki célul, mert mi azt hisszük, amit értelmünk igaznak és jónak tart.

Ezeket a célokat megvalósitani azonban csak az állandó és fokozott érdeklődés által érhetjük el. Összejöveteleink során ismertető előadásokat fogunk tartani hitelveink lényegéről, egyházunk szervezetéről és hitünk, vallásunk nagyjainak munkásságáról és élettörténetéről. Ezeken kivül a mindennapi aktuális életkérdések ismertetése is célunk, amire mai kisebbségi helyzetünkben szükségünk van.

Kérem tehát egyletünk összejöveteleit érdeklődéssel látogatni s különösen a szülők figyelmébe ajánlom, hogy gyermekeik jövője érdekében azoknak szorgalmas látogatását tegyék kötelezővé.

Végül csupán az egymás iránti megértés és szeretetre hivom fel figyelmüket és követendő példakép Jézus intelmét mondom el én is, ki tanitványait eképp figyelmeztette: „Arról ismernek, hogy tanitványaim vagytok, ha szeretitek egymást“. *Dr. Fekete Gyula.*

☛ *Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny“ ingyen jár!*

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Lelkészbeiktatók.

Azon alkalomból, hogy Bodóczy Sándor széplaki és Dr. Pázsint Mihály tordaturi lelkészeink cseréltek egymással egyházközségeik beleegyezése folytán, Bodóczy Sándor lelkészi beiktatója április 3-án volt igen szép ünnepély keretében.

A kis templomot zsufolásig töltötték meg az unitáriusok s a más felekezetü vendégek. Ott volt a román egyház tisztes ősz papja s a ref. ifju lelkész és a hivatalos hatóságok is.

Lőrinczy Dénes esperes nyitotta meg a szertartásos ünnepséget s Bodóczy Sándor lelkész lendületes, szép beszédben köszöntötte hiveit, miután Dr. Mikó Lőrinc egyh. titkár felolvasta a püspöki kinevezést.

A beiktató beszédet Dr. Kiss Elek dékán tartotta, rámutatva a lelkész hivatásos s az egyházközség nagyon fontos nemzet- és

valláserkölcsi élet épitő feladatára. A főt. Püspök ur üdvözletét Gálfi Lőrinc teol. akad. tanár tolmácsolta megkapó módon és szavakban.

Megható volt a templom ajtaja előtt a virág átadása az uj lelkésznek s bámultuk a nő orgonistát és egy kiválóan szép női és férfi hangot a hivek seregéből, akik maguk vezették az istentisztelet zenei részét.

Reméljük, hogy ez egyházközségünk fel fog virágozni.

A kolozsvári lelkészbeiktató virágvasárnapján történt meg, mely alkalommal szép nagy templomunkat megtöltötte a hivek s vendégek serege.

Ürmösi Károly esperes-lelkész jelezte az ünnepség tárgyát s méltatta a nap jelentőségét az egyházközség életében. Majd a püspöki kinevezés felolvasása után Szent-Iványi Sándor ifju lelkész tartotta meg nagyarányu, mélyenjáró egyházi beszédét.

A beiktatást Dr. Boros György főjegyző végezte, rámutatva az ifjú lelkész hivatásos kötelességeire egyfelől a Dávid Ferenc szószékén, másfelől Kolozsvár nemes városában.

Dr. Szent-Iványi József főgondnok ur az egyetemes egyház nevében üdvözölte az ifju lelkészt s Lőrinczy Dénes, Ürmösi Károly esperesek és a teol. akad. tanárok palástosan félkörben állva fogadták körükbe a fiatal munkást.

Szép dalárdaénekben volt részünk, mit Ütő Lajos kántor, zenetanár vezetett s különösen kiemelendő, hogy keblitanácsi gyülés keretében Dr. Ferencz József egyházk. gondnok olyan találóan és tömören mutatott rá a kolozsvári lelkész hivatására, amilyet nem igen hall az ember s lelkész afia talpraesetten válaszolt olyan módon, hogy mindannyiunkban a legjobb reményeket ébresztette fel jövő munkája iránt.

Szentmihályi egyházközségünk is lelkészt iktatott harangszenteléssel egybekötött diszes ünnepség keretében ápr. 24.-én.

Marosi Márton volt kadácsi lelkész került e szép és nehéz állásba a hivek bizalmából s beiktatására összegyült az egész Nyikóvidéke. Szép idő volt, a hallgatóság nem fért el a nagy templomban. Jelen voltak Kolozsvárról Kovács Kálmán püspöki és Dr. Mikó Lőrinc egyházi titkárok, Dr. Kiss Elek teol. akad. dékán és Dr. Varga Béla teol. akad tanár, ki a harangszentelést végezte. Ott voltak a köri felügyelőgondnokok, a kereszturi fő g. tanárai és Dr. Elekes Dénes felügyelőgondnok és sok más, kiket helyszüke miatt fel nem jegyezhetünk. Katona Ferenc esperes szavai után Katona József lelkész felolvasta a püspöki kinevezést s majd Marosi Márton uj lelkész megtartotta szép tömör székfoglaló egyházi beszédét.

A beiktató beszédet Katona Ferenc esperes tartotta, kiemelve az előd (Deák Miklós néhai) nagy multját s rámutatva az uj lelkész eddigi sikereire és jövő feladataira e szép és népes egyházközségben, hol Kobátfalva, két Bencéd és Szentmihály várja a lelkészi munka áldását.

Ezután Dr. Varga Béla tartotta meg harangszentelő kedves beszédét, melynek végén megszólalt a két hatalmas harang (736 és 350 kg.) s jólesett a fülnek, hogy ezeket hallotta és nem a 10 évig szóló vasuti sindarabot.

Magasztos és szép ünnepély volt, az egyik közének Kendi István kereszturi kántor szólója volt.

Kádár Balázs helybeli kántor olvasta fel a harangok beszerzésének történetét s örömmel töltött el, hogy a kiadott 225 ezer leu nagy része önkéntes adomány volt, minek összegyüjtésében főképen éppen kántor afia fáradozott.

Remélünk és kivánunk e nagy egyházközségnek igaz békességet, szép haladást, fejlődő életet uj lelkésze odaadó vezetése mellett.

Jelenvolt.

Erzsébetvárosi unitárius leányegyházközségünkben husvét első napján mintegy 36-on vettünk részt az istentiszteleten s hiveink mintha egy kissé meg lettek volna pendülve a multhoz képest. Hiveink látogatásakor örömmel hallottam, hogy szándékukban van a várostól egy templomhely kérése, hogy aztán egy imaházat épithetnének.

Solymosi jelen gondnokunk városi tanácsos s magam is kértem, hogy próbálják meg, hiszen minden jóérzésü városban adtak és adnak nekünk unitáriusoknak is egy kis templomhelyet. Szeretettel gondolok kedves testvéreinkre, kik vártak, hogy urvacsorát vehessenek s az emlitett tárgyról beszélhessünk. Isten segedelme legyen e nemes törekvésen. *Dr. K. E.*

A kobátfalvi, szentmihályi és benczédi hivek, kiknek alkalmam volt husvét másod- és harmadnapján az Isten igéjét hirdetni s kik oly nagy számmal látogatták templomaikat, bizonnyára teljes erővel fognak össze azért, hogy emez unitárius végvárunkban olyan egyházi, valláserkölcsi és társadalmi életet épitsenek ki a mult alapokon, amelyik más testvéreinknek is világitófáklyaként fog fényleni.

Kobátfalva jó gazdaságaival, Szentmihály a gyönyörü templomával, Benczéd szép férfi és női székely tipusával olyan értékeket képvisel, amelyek együttesen egy utolérhetetlen egyházközségi életet teremthetnek a testvéri áldozó szeretet irányitása mellett.

Kedves testvérek, ez uton már megindultatok, meg ne álljatok, haladjatok tovább az Isten dicsőségének munkálásában. *Dr. K. E.*

Husvéti szolgálat. Szentgericei énekkarunk dicséretes szolgálatot végzett az ünnepeken a buzgóság és áhitat fokozásában, az ünnepélyesség emelésében. Nagypénteken a férfikarnak egy csoportja előadta a passziót. Délelőtt a szentgericei, délután a nyárádgálfalvi gyülekezetünknek. A szenvedés történetének drámaisága szemlélhetőbb s a hivek figyelme teljes mértékben le van kötve a karéneklés által. Husvétkor a vegyeskar adta elő Iszlai M. meghatóan szép *„Hozsánná“*-ját. E teljesitmények a liturgia sokat vitatott módositását valósitják, amennyiben a cél, hogy üres templo-

mok helyett telt házak legyenek, el van érve a buzgóság felköltésében. Ápr. 24-én a Nőegylet tartotta téli müködésének záró ülését, melyen a köri vizsgálószék és a lelkészkör is résztvett. Gyönyörködtünk *Török Elek* teológus müvészi szavalatában. Elismerést váltott ki *Cseh Berta* Vári Domokos: „A harangok parancsolata“ c. költeményének ügyes elszavalásával és bájosan kedves látványt nyujtott az alig négy éves *Kuti Bercike*, Sántha Károly szép imájával. Kiss F.-né tanitónő tartalmas előadásban ismertette az egylet müködését és beszámolt az elért eredményekről. E helyen is köszönetünket és hálánkat nyilvánitjuk elnöknő lelkes munkájáért és az egylet sikeres vezetéséért.

Imaház felavatás Sepsiszentgyörgyön. Nagy napja volt ápr. 3-án a sepsiszentgyörgyi kicsiny unitárius nyájnak. Ekkor avatta fel szép és megható ünnepségek között azt a kedves és otthonos melegségével vonzó imaházat, melyben hosszas időkön keresztül tartó vágyakozás után végre otthont épitett és talált magának. Már a reggeli órákban mindenfelől gyülekező vendégsereg jókora részét József Lajos helybeli lelkész, tb. esperes vendégszerető hajléka fogadta kedves és meleg szeretettel. Kedves beszélgetésben eltöltött rövid órácska után 10 órakor a testvér magyar felekezetek harangjainak zugása közben megindultunk az imaház felé. Közben innen is, onnan is jöttek a résztvevők. Bizony nemcsak hogy zsufolásig megtelt a kis hajlék áhitatban összedobbant szivekkel, de a közönség javarészét be sem tudta fogadni. Az ünneplő seregben ott láttuk a testvéregyházak és különböző testületek és hatóságok képviselőit, köztük többek között a vármegye prefektusát és a város primárját is. $^1/_2$11 órakor Vida Géza énekvezér vezetése alatt felbugott a harmonium és felzendült az ének: „Nagy Isten, kit be nem foghatnak“, melynek elhangzása után *Végh Beniámin* egyházköri esperes mondott keresetlen, egyszerü szavakban mély áhitattal telt és áhitatot ébresztő hálaimát. Közénekül Novák Jánosné urhölgy énekelte el harmonium kiséret mellett „Az ember tragédiájából“ jól ismert „Dicsőség, dicsőség a magasban Istenünknek“ kezdetü magasztaló éneket iskolázott gyönyörü hangjával még fokozva a szivekben élő áhitatot. Majd *Dr. Varga Béla* teol. akad. tanár a Máté ev. 21. r. 13. v.-nek ama szavai alapján: „Az én házam imádságnak háza“ mondott mély gondolatokkal teljes felavató beszédet. Rámutatott arra, hogy miképpen az ima a lélek legszebb, legmagasztosabb tevékenysége, épp ugy az Isten háza az emberi kéz legfelségesebb alkotása. A figyelmet állandóan lekötő egyházi beszéd elhangzása után *József Lajos* helybeli lelkész lépett szószékre, hogy ismertesse az imáházépités történetét. Soha el nem feledhető megható jelenet volt az, mikor az immár 32 éves lelkipásztor könnyeitől elfulladó, megcsukló hangon mély meghatódottsággal és meghatódást váltva ki a közönség lelkéből is, adott hálát a mennyei Atyának, hogy szerény, egyszerü szolgájának megengedte érni ezt a nagy napot. Nem célom a történetet megismételni, sem az ada-

kozók névsorát ismertetni, de meg kell e helyen is emlékeznünk Téglás Albertnéről, ki a szószéktakarót, egy magát megnevezni nem akaró unitárius leányról, ki az egyik urasztali teritő pazar csipkéjét és Csiki Frigyesné róm. kath. vallásu hölgyről, ki a szószék feletti koronát adományozta. Ezzel az idegen vallásuak részére véget is ért az istentisztelet s a másvallásu közönség nagy része a következő gyülekezeti ének hangjai mellett ki is vonult a templomból, hol azután a még mindig nagyszámu közönségnek *Benedek Gábor* kökösi lelkész osztott uri szent vacsorát hangulattal és áhitattal telt ágendájában megmutatva az utat a hiveknek a kézzel csinált hajlék mellett egy lelki Sion épitéséhez is. Majd a záróének hangjai mellett a szépszámu közönség kivonult a templomból, hogy résztvegyen a ref. Székely Mikó-kollégium konviktusában rendezett közebéden, melyen az ételek izletes voltánál csak az elhangzott pohárköszöntők voltak izletesebbek. Akik ott voltunk, mind egy kedves nap emlékével vagyunk gazdagabbak.

Beszámoló. A székelykereszturi unitárius főgimnázium „Dávid Ferenc“ ifjusági köre, céljának megfelelően, a tavasszal több vidéki egyházközséget felkeresett, ahol müsorral egybekötött istentiszteletet tartott. 1927. április 3-án Csekefalvát látogatta meg a tanárikar öt tagjának vezetése mellett 22 növendék. Imát mondott és prédikált Kovács Lajos VII. o. tanuló. A gyülekezeti éneket vezette Péterfi Gyula VIII. o. tanuló. Az intézet nevében üdvözlő beszédet tartott Nagy Lajos tanár, Csekefalva szülötte. Szavalt (Ábrányi E.: Diligis me?) Kovács János VII. o. t. A gimnáziumi ifjuság nevében üdvözlő beszédet tartott Péter László VII. o. t., amelyre Major Domokos helybeli ifju válaszolt. Szavalt (Győry Vilmos: Második asszony) Török Bertuska helybeli urleány. A „Dávid Ferenc“ kör dalárdája énekelt Péterffy Gyula VIII. o. t. vezetésével. Szavalt Cimbor Julia helybeli leány, szavalt (Eötvös: Vár és kunyhó) Fülöp Árpád VIII. o. t. Köszönő beszédet tartott Dr. Szolga Ferenc tanár az intézet és Lőrinczi István vallástanár a Dávid Ferenc kör nevében a szives fogadtatásért. Válaszolt Sófalvi Domokos helybeli unitárius lelkész. Április 10-én *Ujszékely* községét kereste fel az intézet egyik felügyelő gondnokának, igazgatójának és hat tanárának vezetésével 28 növendék. Ez alkalommal is istentisztelet volt. Imát mondott és prédikált Darkó Béla VII. o. t. Gyülekezeti éneket vezette Péterfi Gyula VIII. o. t. Üdvözlő beszédet mondott Gálfalvi Sámuel gimn. igazgató. A diákság nevében üdvözletet mondott Fülöp Árpád VIII. o. t., melyre egy helybeli ifju válaszolt. Szavalt (Kis József: Simon Judit) Kovács Lajos VII. o. t. Felolvasott Kádár András VI. o. t. Énekelt a Dávid Ferenc kör dalárdája Péterffy Gyula VIII. o. t. vezetésével. Szavalt (Ábrányi E.: Föltámadás) Péter László VII. o. t. Beszédet tartott Lőrinczi István vallástanár, mint a Dávid Ferenc kör vezetője, továbbá Dr. Elekes Dénes iskolai felügyelő-gondnok. Az intézet vezetőségének és ifjuságának a látogatásért köszönetet mondott Máthé Sándor helybeli

unitárius lelkész. Örömmel mondunk e helyen is köszönetet a szives fogadtatásért, melyben Csekefalva és Újszékely községek lakossága felekezeti különbség nélkül részesitette a gimnázium tanári karát és ifjuságát. Hisszük, hogy e látogatások még jobban fogják erősiteni azokat a kapcsolatokat, melyek minket a mi székely népünkhez, testvéreinkhez füznek. *A „Dávid Ferenc“ kör vezetősége.*

Árkosi Tamás lelkész házasságra lépett Viski Juliska urnővel. E frigyre Isten áldását kérjük.

Gál Elek nyug. lelkész Teol. Akad. könyvtárunk számára ajándékozta a Simén Domokos Szentháromságról szóló művét, Koronka Antal imakönyvét és egy 1645-ben nyomtatott bibliát. Hálás köszönet e nemes cselekedetért.

Meghaltak. *Özv. Elekes Dénesné,* dr. Elekes Dénes és Domokos édesanyja. — *Özv. Kelemen Albertné,* Kelemen György, Árpád, Sándor és István lelkészeink anyja. — *Tóth Györgyné sz. Rab Anna* április 5-én 75 éves korában. Dr. Tóth György kuriai biró édesanyját gyászolja az elhunytban. Amidőn az eltávozottaknak csendes pihenést kivánunk, hátramaradott szeretteiknek részvétünket nyilvánitjuk.

Unitárius asszonyok babája a Japán nemzeti muzeumban. Akik az idei második (februári) kötőkénken jelenvoltak s hallották R. F. Chisholm skót lelkész érdekes előadását Japánról, emlékezhetnek, hogy emlitést tett arról, hogy az Unio minden államából sok-sok babát küldtek ajándékba a japán gyermekek márciusban tartandó babaünnepélyére.

Az amerikai keresztény egyházak szövetségi tanácsának a gyermekek nemzetközi barátkozását munkáló bizottsága inditványozta és rendezte e baba-akciót, mégpedig ugy, hogy minden baba meg lett keresztelve s az ajándékozó, utlevelét is meg kellett hogy váltsa, utiköltségét is befizesse. A Japánban ünnepélyesen fogadott babák közül minden Uniobeli államból egyet elhelyeztek emlékül a nemzeti muzeumban s végül e 49 kiválasztott baba közül azt, amely a legjellegzetesebb képviselője az amerikai asszonynak „Miss America“ jelzéssel külön megjelölték. Mindnyájunkat érdekelni fog, hogy ez a kitüntetett baba az egyik new-yorki unitárius nőszövetség (Community Alliance) ajándéka volt és csak gratulálhatunk a new-yorki unitárius asszonyoknak, hogy a sok ezerre menő baba közül, az általuk öltöztetett vitte el a pálmát.

Figyelmeztetés. Összes lelkész afiait ezen az uton figyelmeztetjük, hogy az egyházközség tulajdonában levő ingóságokat, urasztali készleteket, vagy azoknak legkisebb elavult, értéktelennek látszó darabját is eladni, vagy a záros helyről kibocsátani nem szabad az E. K. Tanács előzetes engedélye nélkül.

Női imakönyv. Szivemet hozzád emelem 40 leu puhakötésben, keménykötés 90—125 leu, rendkivül diszes bőrmunka aranyozva, sarok felirással 450 leu. Konfirmációkra szép ajándék.

Konfirmáló ifjak részére nincs értékesebb ajándék, mint a Dávid Ferenc Egylet kiadásában megjelent „Konfirmációi emlék“. Kapható szerkesztőségünknél. Ára 10 Leu.

Irodalom és művészet.

Tóth István.

Kelemen Lajos röviden, nagyon szépen összefoglalta Tóth István festőművészünk életrajzi adatait, művészi munkásságára vonatkozó adatokkal egyetemben a most kiadott 4-ik linoleummetszet-album előszavában.

Tóth István nemcsak művészi festményei megalkotásában egészen sajátos, hanem linoleummetszeteiben is páratlan. Nagyszerüen kapja meg témáit s mindeniket pontos buzgósággal s finom gyöngédséggel oldja meg. Nagy odaadással, kitartó akarattal linoleummetszetekben olyan sorozatot alkotott, amely nemcsak változatos témákban gazdag, kidolgozásban finom, hanem technika tekintetében is annyira tökéletes, hogy immár a jól sikerült festmény hatását kelti a szemlélőben.

Nála a linoleum tökéletes művészi határokig jutott s különösen téli képei utólérhetetlen szép alkotások, de a nagyapa meséjét ábrázoló metszet egyszersmind a legbensőségesebb és legmelegebb szinekkel is van megoldva.

Amint végigtekintünk 40 linoleummetszetén a négy albumában, gyönyörüséggel telik meg lelkünk, mert egy tökéletesedő művész egyenes pályája áll előttünk és nekünk jól esik a növekvő energia s a finomodó érzék és kialakuló nagy tehetség látása.

Ezt a 4-ik albumot is bátran ajánljuk olvasóinknak, ennél művészibb s kedvesebb alkotásokat megnevezni nem igen tudnánk.

A cimképpel 11 kép 800 leuért kapható szerzőnél szerkesztőségünk közbejöttével. Művész-testvérünknek melegen gratulálunk.

Dr. Gönczy Lajos ref. teol. akad. tanár „Isten hatalmas keze alatt“ cimen 8⁰ 152 lapon 30 drb. egyházi beszédét adta ki Tordán a Füssy-nyomdában. Előfizetési ára 120 leu volt.

E szép munkát készséggel ajánljuk olvasóink és különösen lelkészeink figyelmébe.

Vári Domokos lókodi unitárius lelkész „Lélekhangok“ cimen 72 oldalon egy verseskötetet adott ki (Globus könyvnyomda, Székelyudvarhely). Ára 50 leu. Némely költeményét már sokhelyt szavalják a harangszentelések alkalmával.

Szivesen ajánljuk e kis könyvet megvételre, mert némely darabja egyházi ünnepségeinknél nagyon alkalmas a szavalásra.

Fölkérem mindazokat az egyháztanácsos urakat s egyházunk más tagjait, akiknek „Brassai Sámuel élete“ cimű művet megküldöttem, sziveskedjenek a könyv árát (250 L.) sürgősen beküldeni, hogy elszámolhassak.

Móricz Márton
irodatiszt.

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Dr. Varga Béla.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.